

(המשך מעמוד 4)

הגברת אהובה (אהבה) היתה התשובה הפיקטית. והזקנים הגידו ראשו: "איי, איי, בן 18 מתחתן מאהבה..."

הוא המשיך להתגורר בשכונה, אך סיפוק מלא לא יכול היה למצוא בה. תחילה עסק בפעילות מפלגתית פושרת בהפועל המזרחי, פירסם (בגיל 20) ספר על שבתותיה של ירושלים והתחיל בחיבור רומאן מחיי עיר מולדתו.

ב-1950, כאשר יסדה מפא"י את הצהרון שלה הדור, נתמנה יצחק נחום לוי להיות סופר הירושלמי. בספר הסלפונים היה רשום: "לוי יצחק נחום, עתונאי הדור" — בלי מרכאות. הוא חשש כנראה שעבודה זו תגרום להתנגשות בינו לבין תושבי השכונה. על כן חתם על רשימותיו בשם לוי יצחק הירושלמי. שם זה הוא כיום שמו הרשמי.

גיוס העתונות. מלבד שם חדש נתן לו הדור הזדמנות להכיר גם את פנתס לבון. הידידות ביניהם התפתחה בהדרגה, עד כי, בהתמנותו כמוכיר הסתדרות, לקח לבון את לוי יצחק עמו לבית הועד הפועל.

הוא נכנס לתפקידו החדש אחרי הכשרה מקצועית רצינית, כדובר מפא"י. בתפקיד זה קנה לראשונה את עולמו בין העתונאים. אפילו עתונאים שרגזו עליו על חלקו בכמה מגבוינותיו של הדור — ששבק בינתיים חיים — החלו מעריכים אותו בתפקידו החדש.

המיבחן בא עם הצעדים הטרומיים הראשונים, לפתיחת המערכת הציבורית סביב "פרשת לבון". לצידו של לבון עמדו ערכים נעלים. לצידו ניצב גם הצדק. אולם במלחמה

לבון והירושלמי גיוס תותחיים למשן הצדק

על דעתהקהל, דרושים לא רק היתרונות המוסריים, כי אם גם העתוניים והעתונאים שיבטיחו וצחון במערכה המעשית. בליכוד העתונות לצד לבון, מילא לוי יצחק הירו שלמי תפקיד מכריע.

דוגמה בולטת היא זו של גיוס מעריב למערכת, לצד לבון. צהרון זה הצטיין עד אותו רגע כחדר השופרות הבולטים של ביג'י, דיין ופרס. לוי יצחק הומין את ראשי המערכת לפגישה בביתו של לבון, ובמשך שלוש שעות נערך בירור עז ונוקב, בלוי מוסמכים ועובדות. כעבור ימים אחדים, גיסה שמעון פרס לכבוש בחזרה את העמדה החיונית, הומין את עורכי מעריב לפגישה ארוכה עמה. אולם גם כתום ארבע שעות של נסיגות-שיכנוע לא הצליח לשנות את דעתם.

אנחנו יודעים מי הם, מקורות המקורבים ללבון? הטיח פרס בכעס בראשית הפרשה, "זהו לוי יצחק הירושלמי!" הוא צדק, גם בכעסו צדק. כי לוי יצחק הירושלמי ידע לספק לעתונאים את כל העובדות וחומר-הרקע, שהפכו כעבור שעות מעטות פנזים אדירים במלחמה הציבורית נגד פרס ושות'. "יוניטד פרס", חברת כתב-לבי החצר, היתה חסרת-אונים ומגוחכת מול התקפות אלה.

סטודנטים הפגנת-שוליים

מלחמת-כרוזים של יחיד נגד רבים התנהלה בשבוע בקרב ציבור הסטודנטים בירושלים. שעתים בלבד לאחר שבת הסטודנטים של מפא"י פירסם גילויי-דעת, שא מושמצים אישית כמה מפעילי התנועה להגנת הדמוקרטיה, הגיב סטודנט למשפטים, עקיבא

נוף (25) על-ידי פירסום כרוז הנושא את הכותרת וידוי.

כתוב נוף, בכרוזו המשוכפל: "אכן, אני קיצוני, קיצוני עד קצה גבול, עד כלות, בכל הנוגע לקיום הדמוקרטיה. אכן אני משתייך, לתנועה שתוצאותיה הרס הרס כל המושחת, הרס כל המכא, הרס כל הצבוע שמר בן-גוריון מסמלם בישראל.

"חברי מזכירות תא מפא"י הכינו כתב-הגנה שיהיר את הפטק שבחודעתם: "עקי" בא נוף ועוד אנשים מסוימים, שכל דרך פירסום והתנהגות כשרה בעיניהם ולו אף סילוף ושקר. להתראות בבית המשפט."

עוד באותו יום קיבל נוף מיכתב התנגדות ממזכירות מפא"י, בצירוף הבטחה להתנצל באופן פומבי מעל גבי לוחות המודעות. כשפירסם תא מפא"י, השבוע, גילויי-דעת, בו הוא מביע את צערו ומבקש את סליחת הנפצים, טען אחד מפעילי מפא"י: "לפחות כאן לא היו זיופי-מיסמכים, והיחיד שתבע את צידקתו — ניצח."

משטרה

ההגבלות שלא הוטלו

הפתעה מרה ציפתה באחד מימי השבוע שעבר לכתבי-המשטרה של העתונות הישראלית. כאשר הופיעו בבוקר, במנהגם, במטה משטרת מחוז תל-אביב, נכונים לרשום מפי הקצין-הדובר את שפע הסיפורים הטריים ואת דברי הפרשנות שלו, הודיע להם הדובר בפנים רציניות כי הסדר נוח ונעים זה בוטל. מעתה יהיה עליהם להסתפק בידעות היב-שות המופיעות במחברת העתונות של המשטרה.

לכתבים המאוכזבים קשה היה לקלוט את החדשה. כי מאז מונה עמוס בן-גוריון למפקד מחוז תל-אביב והחל בטיפוח ילד הש-עשועים שלו, המדור המרכזי לעיבוד ופילוס, קיבלו הם את ההרגשה כי יותר משרצו הם עצמם לניוק, השתוקקו הקצינים והדוברים למיניהם להניק אותם סיפורים.

לקורא הישראלי, ובמיוחד לקוראי הצהרונים, נדמה היה כי מטה מחוז תל-אביב הוא המטה הפעיל היחיד בכל משטרת ישראל. סיפורי-מתח-וגבורה על פעולות אי-שי המחוז ומעליהם של בלשי המדור ה-פיעו בעתונים כמעט מדי יום. נתנו לקוראים את ההרגשה הנשגבה כי הם שותפים לנעשה בחזרי-החדרים של המדור הסודי ביותר של המשטרה.

"לא להפסיק את היחסים." מי שלא נהנו כלל ועיקר מהפירסום העצום לו זכו עמוס וראש המדור, שלום ירקוני, היו אנשי המטה הארצי של משטרת ישראל. המטה החליט לרסן את מירוצ הפירסומת של עמוס וחבר קציניו.

בתקנות מיוחדות שהפיק המטה הארצי, כעבור זמן קצר, אל כל היחידות במדינה, בוטלו כל משרות הדובר. רק מפקד המחוז בעצמו הורשה, באם רצונו בכך, למסור אינפורמציה לעתונאים. אולם אז, נאמר בהוראת, הוא נוטל על עצמו, באופן אישי, את מלוא האחריות לדברים שיאמר.

הדובר היחיד שנשאר בתפקידו היה סגן ניצב דוד בן-ישי, ראש המחלקה ליחסי-ציבור במטה הארצי.

הכרוז בן-ישי, אחרי שדבר ההגבלות הח-מורות נודע ברבים: "השמעות נופחו. הן הובנו שלא כהלכה. לא חידשנו שום דבר בפקודות החדשות. זהו צעד טכני-משרדי גרידא. לא היתה הוראה להפסיק את היחסים עם עתונאים — אולם פה ושם הפריזו במ-סירת דברים שהיה על המשטרה להוכיח אחריכך בבית-המשפט."

אם העתונאי מוצא את הדברים האלה, טוב. אך שקצין משטרה יגיד מצאנו טביעת אצבעות, או יגלה שהנאשם הודה באשמה, הרי זה מוקצה מחמת מיאוס."

ההוראות החדשות לא החזיקו מעמד אפילו שבוע אחד. בעידודו של עמוס, הקימו כתבי המשטרה זעקה גדולה. עמוס עצמו נפגש עם המפקח הכללי, יוסף נחמיאס, הסביר לו כי העתונאים עלולים לנקום בכך שיפרי-סמו ידיעות בלתי-נוחות למשטרה. הוא הו-כיר למפקל את ההבטחות הבלתי-רשמיות שנתן נחמיאס לעתונאים, כשנכנס לתפקידו. המפקל נכנע, הורה מיד להכין תיקונים חדשים להוראות החדשות.

דובר מטה מחוז תל-אביב חזר לתפקידו. עתה שוב לא ייאלץ עמוס לתת בעצמו את הדיון על הדברים שהוא אמר, אומר ויאמר.

הסטודנטים המכגינים קראו-

בן-גוריון, בן-גוריון, אחראי לבזיון!

ברחובות ירושלים היהדו השבוע קריאות שלא נשמעו כמוהן מאז מלחמת השחרור נגד השלטון הבריטי — מסוג הקריאות שנשמעו ערב עלות מוסוליני והיטלר לשלטון, לפני שני דורות.

צדק ודמוקרטיה עדיפים! היה כתוב על כרוז שנישא ברמה. שלטון יחיד אינו דמוקרטיה! נאמר בכרוז אחרת. "בחריים לא — נבחרים כן!" הוסיפה כרוז שלישית. היו עוד סיסמאות: לא תישא את שם הבסחון לשוא! לא רוצים איש עם מצפון גמיש! לית דין ויש מ. דיין! ההדחת וגם ירשת? ערנות ציבורית ערובה לדמוקרטיה.

מלים רמות אלה נישאו מעל ראשיהם של כמה מאות סטודנטים, שצעדו במעלה רחוב בן-יהודה, בדרכם אל משרד ראש הממשלה. ההפגנה שלא צעדה שבוע לפני כן בגלל המטר, מילאה עתה את הרחוב הראשי בקריאות הקצובות של משתתפיה.

היו אלה קריאות שהפעילו לבבות. אורחים שעמדו תחילה על המדרכות הצטרפו אל המפגינים. "העם מספיק סבל — כאן לא פורטוגאלו!" קרא אחד הסטודנטים והקהל חזר אחריו. "בן-גוריון לך מאכן — קח את פרס ודיין!" לא ניתן שלטון — למשה ושמעון! במדינה אשר ראתה את הפגנתה הפוליטית האחרונה לפני שבש שנים, נגד חוזה השילומים מגרמניה, ואשר מאז שקעה בביצה של שאנונות וציניות, היה עצם עריכת הפגנת הסטודנטים מהפכית. אותו הנוער שהואשם בקאריזים ובאכזר כל דאגה לצרכי המדינה, רעם עתה ברחובות: "בן-גוריון לשדה בוקר — במקומו יבוא אחר!"

הם התקדמו במעלה רחוב בן-יהודה ומשם כדו אל תוך סימטות צרות כדי לעקוף את הכנסת, בדרכם למשרדו של ראש הממשלה. בהגיעם למסרתם טיפס אחד ממנהגיהם על גדר, ובהצביעו לעבר דלת המשרד קרא: "פה יושב אדם שחושב עכשיו איך לרמות את כולם. כל אלה שיקחו ממנו שוחד — בבוא היום הם ישלמו!"

סיכמו המפגינים את דרישותיהם: נגד מתן ריהאביליטציה לבן-גוריון; נגד חיפוי על עדיוי-שקר וזיופים; נגד השתלטות פוליטית באמצעות מנגנונים, דרך הצבא או דרך משרד הבסחון. אחריכך סימנו בשירת התקווה, שמילותיה נשמעו עתה כשיר מהפכני אמיתי: "עוד לא אבדה תקוותנו להיות עם חופשי בארצנו!"

"הרביצו!" פקד האיש

ר מפגינים התפזרו, זרמו באופן טבעי הורה, לכיוון מרכז העיר. עתה, ששוב לא היו הפגנה, לא ראו את עצמם נאלצים ללכת בדרך המגוחכת שהותחתה להם על-ידי המשטרה, שעה שנתנה להם את הרשיון לעריכת הפגנה. כך עברו — עדיין במספר רב — מול בנין הכנסת.

בפנים הבית ישבו אותה שעה חברי הכנסת ודנו בחוק המרשה ללוי אשכול להטיל מס נסיעות בכל גובה העולה על דעתו, על כל כרטיס נסיעה לחו-ל. הסטודנטים ביקשו להשמיע קול אחר. "די-מיקרא-טיה! די-מיקרא-טיה!" הם קראו.

מיד הגיעה למקום נידת, ושוטרים החלו מבקשים מהסטודנטים להסתלק בשקט. סיפר לאחר מכן סטודנט מזוקן: "בהתחלה התנהגו איתנו בעדינות. דחפו אותנו בשקט. לפתע הופיע בפתח בנין הכנסת גבר מוצק, בעל שיער מכסיף, לבוש חליפה כחולה. בתנועה נמרצת פקד על השוטרים: "הרביצו!" השוטרים היססו. אך האיש בכחול חזר על תנועתו ביתר תקיפות — ואז נשלפו האלות.

השוטרים יצרו שרשרת ארוכה, ותוך כדי הנחתת אלותיהם דחפו את הקהל הלאה. "בוז! פחזנים!" נשמעו קריאות. האלות הונחתו על גופות דחוסים. השוטרים היכו ללא הבחנה, גם בחורות טעמו את נחת ורועם. כל אימת שנתקלו השוטרים בגרעין של התנגדות, גררו את המתנגד אל תוך הניידת.

הסטודנטים לא התכוונו לקרב רחוב. הם נסוגו מן הרחבה. מתוך הבית נראו חברי כנסת מציצים אל הנעשה. קריאות הסטודנטים הגיעו לאזניהם והוסיפו חריפות לאמירת המשרבי, המרחפת מאז שבועות במסדרונות הבית. הם יכלו לחנות בעוד נסיון של השלטון לשבור באיבו כל גרעין של התקוממות עממית נגד דויד בן-גוריון.

עשרות מברכים סביב לבון בועד הפועל